

सामाजिक व आर्थिकदृष्ट्या मागास
वर्गातील जवद्यार्थ्यांना शिर्षी छत्रपती
शाहू महारि जशक्षण शुल्क जशष्यवृत्ती
यिोना तसेच डॉ. पंिबराव देशमुख
वसजतगृह जनवाह भ जवस्तारीत
यिोना शैक्षजणक वर्षष 2019 -20 पासून
लागू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जवमुक्त िती, भटक्या िमाती व इतर मागासवगष व
जवशेर्ष मागास प्र वगष कल्याण जवभाग
शासन जनणष क्र सीबीसी -2019/प्र.क्र.108/मावक
मादाम कामा मागष , हुतात्मा रिगुरु चौक ,
मंत्रालय जवस्तार , मुंबई -400 032.
जदनांक : 11 िलै , 2019.

- वाचा :- 1) सन २०१८ चा महाराष्ट्र अजिजनयम क्र . ६२ , , २०१८.
2) सन २०१९ चा महाराष्ट्र अजिजनयम क्र . ०७ , जदनांक ३ िलै , २०१९.
3) सामाजिक न् याय व जवशेर्ष सहाय्य जवभाग, शासन जनणषय आस् -
२०१७/ २६४/आस्-१, जदनांक २५ िलै, २०१९. िप्र
प्र.क्र.

स्नावना:

वाचा क्र .

शैक्षजणकदृष्ट्या मागास प्र वगष नव्याने घोर्षत करण्यात आला असून त् यामध्ये मराठा समिाचा समावेश

वाचा क्र . २ यि नमूद सन 2019 चा अजिजनयम क्र . 7 जद. 3 िलै , 2019 अन्वये वाचा
क्र १ यि नमूद अजिजनयमातील कलम 4 क यि सामाजिक व शैक्षजणकदृष्ट्या मागास प्र वगासाठी
जवजनर्थदष्ट आरक्षण 12 % तर कलम 4 ख यि जवजनर्थदष्ट आरक्षण 13 % एवढे जवजहत करण्यात आले

वाचा क्र . ३ यि नमूद सामाजिक न् याय व जवशेर्ष सहाय्य जवभागाच्या जद. 25 िन 2019
रिीच्या शासन जनणषयान्वये मराठा आरक्षण तसेच सामाजिक व शैक्षजणकदृष्ट्या मागासप्रवगष कल्याण

मा. मंत्री महसुल तिा अध्यक्ष मंजत्रमंडउ सपसजमती यांच्या अध्यक्षतेखाली सामाजिक व
शैक्षजणकदृष्ट्या मागासप्रवगातील जवद्यार्थ्यांना सन 2019 -20 या शैक्षजणक वर्षापासून शिर्षी छत्रपती
शाहू महारि जशक्षण शुल्क जशष्यवृत्ती यिोना तसेच डॉ. पंिबराव देशमुख वसजतगृह जनवाह भ
जवस्तारीत यिोना लागू करणेबाबत जद. 26.6.2019 रिी दुपारी 3.00 वाता जविानभवन , मुंबई यि
बैठक संपन्न झाली. सदर बैठकीत झालेल्या जनणषयानुसार सदर यिोना सामाजिक व शैक्षजणकदृष्ट्या

मागासप्रवगातील जवद्यार्थ्यांना सन 2019 -20 या शैक्षजणक वर्षापासून लागू करण्या ची बाब शासनाच्या

शासन जनणषय:-

सामाजिक व शैक्षजणकदृष्ट्या मागासप्रवगातील जवद्यार्थ्यांना सन 2019 -20 या शैक्षजणक वर्षापासून रिर्षी छत्रपती शाहू महारि जशष्यवृत्ती शल्क जशष्यवृत्ती यिोना तसेच डॉ. पंिबराव देशमुख

२. सामाजिक म्वाय व जवशेर्ष सहाय जवभागाच्या जद. 25.6.2019 रिीच्या शासन जनणषयान्वये मराठा आरक्षण व ँँँँँ प्रगष कल्याण हा जवर्षय जविाभि , इमाव व जवमाप्र कल्याण जवभागाकडे सोपजवण्यातआलेला ँँँँँ प्रगातील जवद्यार्थ्यरिर्षी शाहू महारि जशष्यवृत्ती यिोना तसेच डॉ. पंिबराव देशमुख वसजतगृह जनवाह भत्ता यिोना (जवस्तारीत यिोनेसह) लागू करण्यासाठी आवश्यक ती प्र शासकीय कायषवा ही पूणष करण्यास (सदाहरणिाष मा. मंत्रीमंडउाची मान्यता/लेखाजशर्षष/शासन जनणषय/अिषसंकत्ततूद सपलब्ि करुन घेणे इ.) जकमान 6 मजहन्यांचा

मनुष्यबउ , आगामी जविानसभा सावषजत्र जनवड णूकीच्या अनुर्षगाने लागू होणाऱ्या आदशष आचारसंजहतेमुडे जवभागाकडे सपलब्ि होणारा अल्प कालाविी जवचारात घेऊन ँँँँँ प्रगातील जवद्यार्थ्यांना रिर्षी शाहू महारि जशष्यवृत्ती यिोना तसेच डॉ.पंिबराव देशमुख वसजतगृह जनवाह भत्ता यिोना (जवस्तारीत यिोनेसह) या दो ऩी यिोनांसाठी ँँँँँ प्रगातील जवद्यार्थ्यांना दयावयाचा पजहला हप्ता संबंजित प्र शासकीय जवभागानी सदर दोन्ही यिोनांसाठी कायान्वत लेखाजशर्षखाली सपलब्ि असलेल्या जवत्तीय तरतुदीतून अदा करावा.

3. सक्त नमूद दोन्ही यिोनांसाठी ँँँँँ प्रगातील ना दयावयाचा दुसरा हप्ता अदा करण्याच्या कालाविीपयंत जविाभि , इमाव व जवमाप्र कल्याण जवभागाची याबाबत आवश्यकती श्वासकीय कायषवाही पुणष झाली तरच जशष्यवृत्तीचा दुसरा हप्ता देण्याची कायषवाही जविाभि , इमाव व जवमाप्र कल्याण ष करण्यात येईल.

4. जवभागामार् म्वाच प्र माणे सदर दोन्ही यिोनांचा लाभ आर्थिकदृष्ट्या दुबषल घटकाच्या प्र वगातील जवद्यार्थ्यांना देण्यासाठी ओजमतीस िी यंत्रणा व कायषपध्दती , शासनजनणषय पात्रतेच्या अटी शती

ल

सामाजिक व आर्थिक दृ ष्टया मागास प्र वगातील जवद्यार्थ्यांना रिर्षी शाहू महारि जशष्यवृत्ती यिोना तसेच डॉ. पंिबराव देशमुख वसजतगृह जनवाह भत्ता यिोना (जवस्तारीत यिोनेसह) या दोन्ही यिोनांचा लाभ संबंजित प्र शासकीय जवभागाकडून देण्यात यावा.

17. महालेखापाल, महाराष्ट्र -२, नागपूर
18. अजिदान व लेखाजिकारी, मुंबई
19. मुख्य महानगर दंडाजिकारी, मुंबई
20. संचालक, माजहती तंत्रज्ञान (सा.प्र.जव), मंत्रालय, मुंबई.
21. सवष जवभागीय आयुक्त
22. सवष जिल्हाजिकारी
आपण सदर योना सवष संबंधित जवभागांकडून काटेकोरपणे राबजवल्या िईल यासाठी
आवश्यक ती कायषवाही करावी.
23. मुख्य कायषकारी अजिकारी, जिल्हापजरर्षद (सवष)
24. समिकल्याण अजिकारी, जिल्हापजरर्षद (सवष)
25. अध्यक्ष/सदस्य सजचव, जिल्हा ितपडताउणी सजमती (सवष)
26. महासंचालक, माजहती व िनसंपक षमहासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
27. सवष सपजवभागीय अजिकारी (महसूल) तिा सपजवभागीय दंडाजिकारी
28. सवष तहजसलदार तिा तालुका दंडाजिकारी
29. बंिक, सच्च न् यायालय, मुउ न् याय शाखा, मुंबई
30. बंिक, सच्च न् यायालय, मुउ न् याय अजपल शाखा , मुंबई
31. बंिक, सच्च न् यायालय, मुउ न् या य शाखा, खंडपीठ - नागपूर
32. बंिक, सच्च न् यायालय, मुउ न् याय अजपल शाखा, खंडपीठ - नागपूर
33. बंिक, सच्च न् यायालय, मुउ न् याय शाखा, खंडपीठ -
34. बंिक, सच्च न् यायालय, मुउ न् याय अजपल शाखा, खंडपीठ -
35. आयुक्त, समिकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
36. संचालक, जविाभि, इमाव व जवमाप्र कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
37. संचालक, सच्च व तंत्र जशक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
38. संचालक, माध्यजमक जशक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
39. संचालक, प्र िजमक जशक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
40. सदस्य सजचव, महाराष्ट्र राज्य मागासवगष आयोग, पुणे
41. य्म्सुिपकीय संचालक, सारिी, पुणे
42. मंत्री, (महसूल), महसूल व वन जवभाग यांचे स् वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
43. मा.मंत्री (जविाभि, इमाव व जवमाप्र कल्याण) यांचे स् वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई

उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील
शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनांतर्गत पात्र
लाभार्थ्यांना सहाय्य आधारे संलग्न नसलेल्या बँक
खात्यात ठेविलेले जमा किऱ्याबाबत.

महिला प्रशिक्षण
उच्च व तंत्र शिक्षण
प्रशिक्षण शनणगय केंद्राकडून क्र. 4917/प्र 146/मशि-2,
मादाम कामा मार्ग , हुतात्मा जि.पु. ,
मंत्रालय , मुंबई 400 032.
शदनांक : 02 ऑक्टोबर , 2017.

वाचा :- (1) महिला प्र आधि (शवत्तीय व इति अिग सहाय्य , लाभ आशण सेवा यांचे लशययत
शवतिण) अशधशनयम 2016.

(2) प्रशिक्षण अशधसूचना , उच्च व तंत्र शिक्षण , क्रमांक: 4917/
प्र 146/मशि-2, शदनांक 29.06.2017.
क

सूचना : -
र.

शुवा न व होतकर शवद्या साठी जि. प्रशिक्षण प्रशिक्षणाकडून देण्यात येणाऱ्या काही
शिष्यवृत्ती आर्थिक सहाय्य योजना उच्च शिक्षण संचालनालया मात शवद्यार्थांना

2. संदभाशधन क्र . 1 यील महिला प्र आधि (शवत्तीय व इति अिग सहाय्य , लाभ आशण सेवा
यांचे लशययत शवतिण) अशधशनयम 2016 मध्ये प्रशिक्षणाकडून देण्यात येणारे कोणतेही आर्थिक
सहाय्य , लाभ व सेवांच्या प्र योजनां अिग संबंधत लाभार्थ्यांचे अशधप्रमाणन कक वा पुावा म् हणून
आधि क्र मांक प्र ाप्त करून त् यांच्या आधि संलग्न नसलेल्या बँक खात्यात शवत्तीय लाभाची ठेविलेले जमा
किऱ्याची तितूद क े सदि अशधशनयमातील कलम 3 व 4 मधील तितुदीनुसि
संदभाधीन क्र . 2 यील अशधसूचनेन्वये उच्च शिक्षण संचालनालया मात शवद्यार्थांना
प्रशिक्षणाकडून देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनांची सूची व सदि योजनेची लाभ
शमळण्यासाठी ओळख श किऱ्याच्या प्रोजनाग ओळखीचे अशधप्रमाणन ककवा पुावा
अशधसूचीत के सद् लेल्या शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य यो जनांचा
लाभ देण्याच्या प्रोजनाग संबंधत लाभार्थ्यांचे अशधप्रमाणन ककवा पुावा म् हणून आधि क्र मांक
प्रा करू , सहाय्य आधि संलग्न नसलेल्या बँक खात्यात शवत्तीय लाभाची ठेविलेले जमा
किऱ्याची बाब प्रशिक्षणाच्या शवचाधीन होती. य म

3. ती संदभाधीन क्रमांक 2 यील अशधसूचनेमध्ये अशधसूचत केलेल्या शिष्यवृत्ती
आर्थिक सहाय्य योजनेंतर्गत पात्र लाभारी शवद्यार्थांना देण्यात येणारी लाभाची ठेविलेले ही
लाभार्थ्यांस सहाय्य आधि संलग्न नसलेल्या बँक खात्यात प्रशिक्षणाकडून जमा किऱ्यासाठी
पुढीलप्रमाणे शनदि देण्यात

प्रशिक्षण शनणगय:-

संदभाधीन क्र मांक 1 यील महिला प्र आधि (शवत्तीय व इति अिग सहाय्य , लाभ आशण
सेवा यांचे लशययत शवतिण) अशधशनयम, 2016 मधील तितूदी व संदभाधीन क्र मांक 2 यील

अशधसूचना शवचात घेवून , शिक्षणक २०१७-१८ पासून उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्याशितील पशिशिष्ट "अ" मधील शिष्यवृत्ती/आर्थिकसहाय्य योजनेअंतर्गत देण्यात येणाऱ्या लाभाची विक्रम संबंधधत महाशवद्यालयांना देण्याऐवजी , पात्र लाभार्थ्यांस टि त यांच्या आधि संलग्ननत बँक खात्यात जमा किण्यात यावी.

२. त शिष्यवृत्ती आर्थिक सहाय्य योजनेच्या आधी अंमलबजावणीसाठी समन्वय अशधकी म् हणून संचालक , उच्च शिक्षण , महिाप्र िज्य , , सहाय्यक संचालक (लेखा), उच्च शिक्ष संचालनालय , महिाप्र िज् , पुणे यांना उक्त शिष्यवृत्त /आर्थिक सहाय्य योजनेकीता आहिण व संशवतिणय अशधकी हणून घोशर्त ी

३. शिष्यवृत्ती/आर्थिकसहाय्य योजनेंतर्गत देण्यात येणाऱ्या लाभाची विक्र पा लाभार्थ्यांच्या आधि संलग्ननत बँक खात्यात जमा किण्यासाठी पुढीलप्रमाणे कार्यगपधर्तशिवशहत

:-

(१) पशिशिष्ट "अ" मध्ये नमूद केलेल्या शिष्यवृत्ती/आर्थिकसहाय्य योजनेच्या लाभासाठी िसनाने वेळोवेळी शनशित क लेली कायगपधर्ती , अटी , िती व शनकर् लाू िहतील.

(२) अजगदि शवद्या नी शिष्यवृत्त /आर्थिक सहाय्य योजनेसंदभातील ऑन-लाईन अजासोबत त यांच्या आधि क्री मांकाबिबिच आधि संलग्ननत बचत बँक खात्याचा तपशिल द्याव . संबंधधत िक्षण सं स्/महाशवद्यालये/शवद्यापीठे/ सक्ष प्राशधकी यांनी सदि योजनेसंबंधीच्या िसन शनणगयान्व वेळोवेळी शवशह केलेल्या कायगपधर्तीनुसा प्र ाप्त अजांची छाननी किवी व पोटरगलि दिगशवल्याप्रमाणे पुढील कायगवाही किवी.

(३) िक्षण संस्/ महाशवद्यालयांनी श्वक शवद्यार्थ्या ि शनशित कितानी त यांच्या आधि क्री मांक हा संबंधधत िक्षणक चा शवद्यापीठ/ सांकशेतक क्र मांकी ( ) संस्/ महाशवद्यालयांच्या संस्/ शवद्यापीठ महाशवद्यालया ने शदलेला नोंदणीक त क्र मांक) जोडून त याआधि शवकशसत केलेली शवद्यार्थ्य पशिपूण माहीती ( ) ही शवत पोटरगलि जोडण्यासाठी संचालक , उच्च शिक्षण , महिाप्र िज्य , पुणे यांना उपलब्ध करुन द्या वी.

(४) संचालक , उच्च शिक्षण , महिाप्र िज्य , पुणे यांनी प्र त येक योजनेकशिता िप्रीयकृ बँकते एक संयुक्त खाते उघडून त याद्वि लाभी शवद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती िज्यस्तीय पोटरगल म् अदा किण्याची कायगवाही किवी. वि नमूद खात्याव्यशतशिव्त इति कोणतेही खाते शजल्हा/तालुका/शवभास्तिवि ठेवण्यात येऊ नये.

(५) उच्च शिक्ष संचालनालयाने शिष्यवृत्ती/आर्थिकसहाय्य योजनेची माशहती महाशवद्यालयांच्या सांकशेतक मांकासह ( ) शवद्यापीठ /

पृष्ठ 5 पैकी 3

4. मा.िज्यमं , (उच्च वं तंत्र शिक्षण) यांचे खाजरी सशचव मंत्रालय , मुंबई ,
5. सैवग मा. मंत्री व मा. िज्यमंत्री यांचे खाजरी सशचव ,
6. अपि मुख्य सशचव (शव , शवत्त , मंत्रालय , मुंबई ,
7. ध्रान सशचव (कृते) कृते शवभार मंत्रालय, मुंबई,
8. ध्रान सशचव, वैकीय शिक्षण व और्शध द्र व ये मंत्रालय, मुंबई,
9. ध्रान सशचव, माशहती संज्ञान (सा.प्र.शव.) मंत्रालय, मुंबई,
10. ध्रान सशचव, िलेय शिक्षण व क्र शवभार मंत्रालय, मुंबई,
11. सशचव, सामाशजक न् यायव शवभार मंत्रालय, मुंबई,
12. महासंचालक, माशहती व जनसंपक गसंचालनालय, महिाप्र िज्य , मंत्रालय, मुंबई,
13. संचालक, तंत्र शिक्षण, महिाप्र िज्य, मुंबई,
14. संचालक , उच्च शिक्षण , महिाप्र िज्य , पुणे (सदि िसन शनणगय सवग िक्षशणक संस्ि / सवग महाशवद्यालये सवग शवद्यापीठे यं शनदिगनास आणण्यात यावा .)
15. कुलसशचव, सवग अश्व शवद्यापी ,
16. सवग सहसंचालक , उच्च शिक्षण (संचालक , उच्च शिक्षण यांच्यासा)
17. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) , महिाप्र -1/2, मुंबई/नार्पू ,
18. महालेखापाल (लेखा पीक्षा) , महिाप्र -1/2, मुंबई/नार्पू ,
19. अशधदान व लेखा अशधकीी , मुंबई,
20. शनवासी लेखा पीक्षा अशधकीी , मुंबई,
21. सवग शजल्हा कोर्ारि ,
22. उपसशचव (मशि/शवशि/तांशि) उच्च व तंत्र शिक्षण शवभार , मंत्रालय ,मुंबई ,
23. कक्ष अशधकीी, मशि -3, उच्च व तंत्र शिक्षण , मंत्रालय ,मुंबई ,
24. अपि मुख्य सशचव , उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स् वीय सहायक ,
25. शनवड नस्ती मशि -2.

पशिशिष्ट "अ"

अ.

योजनांची नावे

- क्र. 1 कहदी मधील मकशरको अभ्यासासाठी अकहदी भाशर्क िज्यातील शवद्यार्थ्य देण्यात येणी शिष्यवृत्ती ांना
- 2 िज्य िसनाची खुली शुवत्ता
- 3 श्णत व भौशतकिस्त्र शवद्यातील प्र ज ावान शवद्यार्थ्यांना देण्यात येणी शिष्यवृत्ती
- 4 िसकीय शवद्याशनेत शिष्यवृत्ती
- 5 एकलव्य आर्थिक सहाय्य
- 6 शुवान शवद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य
- 7 िज्य िसनाची दशक्षणा
- 8 अशधछात्रवृत्ती िसकीय सधन अशधछात्रवृत्ती
- 9 जवाहिलाल नेहरू शवद्यापीठ शिष्यवृत्ती
- 10 माजी सैशनकांच्या पाल्यांना आर्थिक सहाय्य
- 11 स्नातंत्र सैशनकांच्या पाल्यांना आर्थिक सहाय्य

